

1507 Possunt intra Monasteria admitti pueri & educandi, quamvis eorum ingressus non ordinetur ad finem Monachatum suscipiendi. Sex autem sunt servanda conditiones. 1. Ut id fiat de licentia in scriptis Ordinarii, qui respectu non exemptarum est Episcopus; respectu exemptarum Superior Regularis. 2. Ut fiat de consensu Superiorissimae, & Monialium, capitulariter praefito. 3. Ut eo vestitu indecent, qui virginali pudicitia, & modestia convenient. 4. Ut nullam secum famulam ducent. 5. Ut ex tempore eamdem servent Claustram, quam Moniales, ita ut si semel exierint, non possint redire. 6. Ut non ingrediantur minores septem annis, nec ibi morentur supra annos 25. sive etatis. Quo elapsso tempore, si non eligat statum Monachatus, aut non exeat, Ordinarius debet ei prescribere tempus ad deliberandum; quo clapsso, licet non incurrit censuras, cum jura de hoc causa minimè loquantur, peccat mortaliter, si habbitum non suscipiat, aut exeat.

Hæc sex conditions prescribuntur à Sacr. Congr. 31. Augusti 1575. pro Monasteriis, in quibus ex confuetudine aut designatione solent admitti educate.

1508 In aliis autem Monasteriis, ultra licentiam Ordinarii, requiritur eriam S. Congr. Episcop. & Regul. licentia. Ex Decr. S. Congr. 27. Maii 1603. Pelliz. cit. cap. 5. à n. 176.

1509 Ulterius aliae due requirent solent conditions. Ut predictis puellis quolibet semestri alimenta anticipate solvantur. 2. ut habitent in loco separato à Monialium dormitorio.

1510 Requiritur licentia S. Congr. ad conjugatas recipiendas, nisi in casu raro, us in n. 1493. Item ad recipiendas viduas, nisi iste ingrediantur ad Monachatum suscipiendum, Donat. tom. 2. tral. 5. q. 28.

1511 In licentiis, quæ solent à Papa concedi fœminis nobilibus ingrediendi Monialium Monasteria, plures solent conditions prescribi, quæ sunt omnino legenda & observanda.

Inter alias est, ut ingrediatur associata à tribus matronis, quas semel electas variare, & mutare non possit; nisi alicujus eorum obit eveniente; & quod Monasteria ingrediantur pro tribus vicibus in totum, non autem eorum singula quolibet anno.

Hinc fit. 1. Ut non possit tribus vicibus singula Monasteria ingredi, sed solum tribus vicibus in totum. 2. Ut non possit ingredi cum duabus matronis, quia tres sunt praefixa ad ejusdem custodiā, & conditio se habet, ut forma Brevis. 3. Ut eas electas non possit ad libitum mutare.

Quod si aliqua infirmetur, sit absens, aut sine fraude recusat, tunc Pelliz. de Monialib. cap. 5. n. 137, cum Peyr. & aliis putat, quod aliam substituere possit, quia gratia est favorabilis, unde prohibere videtur mutationem sociorum voluntariam, minimè necessariam, eò maximè, quia ea propriè non dicitur mutatione, sed iuppletio; ita ille.

1512 Moniales non possunt malefactorem fugientem intra Claustram admittre; quia rigor Claustræ prævalet privilegio immunitatis.

Quod si casu janua aperta, ipse ingredietur, tunc possunt satellites de licentia Ordinarii illum nolentem cogere, ut exeat. Ino si Superior longè absit, sufficit consensus Abbatissæ, & discretarum; quia mora hujusmodi malefactorum est periculosa, & timori sacris Sponsis Christi. Hic tamen vi extractus reponendus est in loco sacro, ut immunitate gaudet, si non sit delinquens super crimini bus exceptis; quia remotus fuit è loco sacro, & immuni.

Idem faciendum est, & servandum, si ad aliquam Monialium Ecclesiam configiat. Pelliz. de Monial. cap. 1. à num. 131. ad 134.

1513 Eodem modo est respective discendum de ingressu quoad expellendos fures exire nolentes, & in similibus casibus necessitatis, & attendendum est, an periculum sit in mora.

E G R E D I

1514 Claustræ non possunt Moniales professa sub excommunicatione reservata Papæ, de qua infra de casibus reservatis.

1515 Dantur autem à jure causa necessitatis ad licite egrediendum. Tales sunt epidemia, lepra, pestis, incendium, bellum, inundatio, ruina domus, & similes. Causæ epidemiarum, lepra, pestis, debent esse omnino per ipsos Superiorum, maximè per Ordinarios locorum, in scriptis approbatæ. Hic veniunt infinitates contagiorum, malum Monasterio, aut majori parti minantes.

1516 Incendium debet esse magnum, ita ut Moniales illud extinguere non possint.

1517 In causis incendi, belli, inundationis, &c. expectari debet Superioris licentia, & judicium; ipse namque debet prius sua & peritorum prudentia judicare, an causa sit gravis periculi, & necessitatis, & postea licentiam concedere, & providere necessitatim simul, ac securitati. Quod si tempus non suppetat, sed periculum sit in mora, tunc est necessarius Superiorissimæ, & discre-

tarum

tarum consensus, Mendo ver. Moniales n. 15. Pelliz. de Monial. cap. 5. selt. 2. Melphi in Comp. cap. III. selt. 7.

1518 De exitu Monialis ad fundandum, aut reformandum Monasterium, ad arctiorem Religionem, ratione incorrigibilitatis, &c. agunt Pelliz. cap. 46. ad 56. & cap. 3. à numer. 15. ad 21. & Melphi cit.

C A P U T VI.

D E R E L I Q U I I S.

1519 R Elixiæ insignes sunt Caput, Crux, Brachium, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr, dummodo integra sit, & non parva, legitimè ab Ordinariis approbata, Urb. VIII. in princ. Breviarii; unde auricula, digitus, &c. vestes Sanctorum, &c. non sunt Reliquiæ insignes.

1520 In Ecclesia, ubi est Reliquia insignis, fieri potest Officium de eo Sancto.

1521 Mortale, & sacrilegium committit, qui Reliquiam furatur, etiam devotionis praetextu, Com. quia devotio non dat jus ad nocendum, aut inferendum injuriam alteri. Documentum rom. 1. p. 2. tr. 14. qu. 56. n. 5.

1522 Parvitas materiae à mortali excusabit, si tria simul concurrant. 1. Si sit pars minima. 2. Si in Ecclesia illa sint aliae ejusdem Sancti partes. 3. Si non sit Reliquia rara. Ob cuius conditionis defectum, mortale erit fursum minima pars Sancta Spina, aut Crucis. Diana p. 5. ref. 35. quia minima pars talis Reliquiæ, ratione raritatis censetur notabilis. Et alias daretur aditus, ut per plura venialia furta posset Ipoliari Ecclesia insigni & rara Reliquia, qualis est Crux, & Sancta Spina.

1523 Non peccat laicus, si reverenter Reliquiam tangat; liquet ex usu fidelium, qui Reliquias ad collum appensa deferre solent, Bonac. disp. 8. de leg. q. 1. punt. 4. n. 7.

1524 Et quamvis irreverentia sit, cum Reliquia, aut Agno Dei fornicari; non est tamen talis, ut speciem sacrilegii contrahat, Bonac. p. 4. de Reliq. num. 8. Bord. ref. 117. n. 34. quia non violatur locus sacer, aut persona sacra, nec Sacramentum: & Reliquia solum materialiter, seu concomitanter, & per accidens se habet ad fornicationem: v. n. 1533.

1525 Reliquias repertas Sanctorum jam canonizatorum recognoscere, & approbare, spectat ad solos Episcopos de Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio, antequam adoracioni exponantur. Conc. Trident. sess. 25. in princ. cap. de Reliq. & Veter. Sant.

Examen Ecclesiast.

Consilium Theologorum est tantum consultivum, unde potest Episcopus contra illud decidere; attendere tamen tunc debet, ut proprium judicium sit rationabilius, & firmius. Quod si non valeat se resolvare, sed sifstat in dubio; recurrente est ad Metropolitanum in Concilio Provinciali. & tunc Episcopi Conciliū habent votum decisivum, quia sunt collegæ in exercitio Conciliū; & à Concilio decisio petitur, non consilium. Requiritur autem major suffragiorum pars.

1526 Ad probandum & decidendum identitatem Reliquiarum, non requiritur evidencia, & certitudo physica; alias neque miracula pro canonizatione Sanctorum possent probari, quia quilibet miraculo posito, semper est intellectus, aliquid invenire, quod possit opponere, & locum dubitationi aperire, Diana p. 2. tral. 25. ref. 51. Ambr. Morales apud ipsum.

Sed sufficit certitudo practica, seu moralis, ex rationibus probabilibus orta, animum prudentis moventibus ad verisimiliter & pie credendum, ita esse, ita ut nihil sit, quod dedebeat, aut contradicat. Constat ex verbis Concil. Qua veritati & pietati consentanea judicaverit. Et ex cap. Placuit de consecr. distinct. 1. ubi Reliquia illa veneranda dicuntur, quæ sunt certæ, hoc est, non evidenter, sed ex rationibus probabilibus. Et ille certus dicitur, qui probabiliter, non temere credit, Mald. & Sil. apud Dianam cit.

1527 Hoc præmisso, pluribus modis potest identitas Reliquiarum probari. Primo, Bullis Pontificiis, aut instrumentis publicis, sive instrumentum sit consecratum per personam Ecclesiasticam, sive laicam: Notario namque fides datur ob conditionem personæ publicæ & juratae, ratione officii.

Secundo; probat scriptura authenticæ, subscripta scilicet à Superiore, & duobus testibus; vel quæ habet sigillum, & Superioris subscriptionem.

Scriptura non authenticæ, si sit antiqua, & apud Reliquias reperta, probat. Hostiensis in cap. 2. de Reliq. & ex pluribus juribus apud Graff. part. 1. lib. 2. cap. 66. numer. 13. Quod est verum, si non agatur de præjudicio tertii; tunc namque scriptura non creditur, nisi sit subscripta, & authenticæ, cap. Cum à nobis, de testim. Glosa verb. subscriptione cap. 4. dif. 110. Graff. cit. numer. 25. Vel nisi ex approbatione Reliquia vi talis scripturæ, aliquid certò moraliter sequatur, quod veritati Reliquiæ contradicat.

1528 Tempis antiquum dicitur, quod est Sexaginta annorum. Bord. ex pluribus ref. 113. num. 45.

Pariter probant. 3. Memoria hominum, & traditio, seu publica vox. 4. Lapis marmerus, aut inscriptio nomen continens Sancti, ubi Reliquia reperitur. 5. Juramentum probi hominis. 6. Conditio loci Altaris; quia Altaria non consecrantur sine appositione Reliquiarum. 1529 Reliquiae, & Imagines adorantur eodem cultu, quo personae; quia illis solus cultus relativus competit. Com. ex dictis à num. 269. de alienatione, & translatione: v. à n. 974. de venditione: v. n. 1205.

AGNI DEI

1530 Potius censendi sunt sacrae Imagines quam Reliquiae, quia Christum Dominum mysticè repræsentant. Clericatus cap. 35. p. 25.

1531 Gregor. XIII. Const. 2. Omni certe studio, sub excommunicatione ipso facto incurienda, non tamen reservata, prohibet, Ne quisquam Agnos Dei per Romanum Pontificem benedictos, depingere, minio notare, vel aurum, aut colorum superinducere, neque depingi, aut miniari facere, nec illos venales proponere, seu tenere audeat.

1532 Unde non potest quis vendere Agnos Dei albos, ratione materiae intrinsecæ. Azoius tom. 1. lib. 9. cap. 9. quarto 5. ver. Quares, contra Diana part. 3. tr. 6. resolut. 12. Bonac. Suarez, & alios apud ipsum. Ratio est quia Greg. non prohibet de Agnis Dei benedictis picturam, & venditionem simul tamquam conjunctum, sed tamquam duos actus distinctos, ut constat per particulam Nee. Solum fateor, quod possit aliquid accipere ratione expensarum in asportatione factarum.

Dixi, ratione materiae intrinsecæ; quia ratio ne materiae extrinsecæ, auri, argenti, &c. qua solent aptari, & extrinsecè orniari, vendi posse non est dubium.

1533 Non est sacrilegium dare Amasis Agnum Dei, aut Reliquiam, ex benevolentia, & gratitudine, licet sit irreverentia. Sacrilegium tamen esset, si daretur in solutionem, ob injuriam rei sacrae; nam res sacra fieret pretium turpis lucri; v. n. 1534.

1534 Laicus eos tangens, si absit contemnitus, non peccat, ex usu.

1535 In eorum confectione intercedit sacra unctionis; eorum autem materia, & virtutes his explicantur versibus:

Balsamon, & munda cera cum Chrismatis iuncta.

Conciunt Agnum, quod munus do tibi magnum.

Fonte velut natum, per Mysticam sanctificatum.

Fulgura desursum depellit, & omne malignum.

Peccatum frangit, ut Christi sanguis, & angit.

Prægnans servatur simul, & partus liberatur.

Dona refert dignis, virtutem destruit ignis.

Portatus mundi, de fluctibus eripit undæ.

CAPUT VII.

DE TENTATIONE DEI.

1536 Tentatio Dei, est dictum, vel fallum, quo quis explorat, num Deus aliquam perfectionem habeat: est duplex, formalis una; & est, quando adest expressa dubietas de aliqua perfectione, ut si quis se de præcipitem è turri, ad experientum, num Deus sit omnipotens, eum à lœfione liberando, de quo dubitat, & hac est mortalis: quia est gravis irreverentia, juxta illud dæmonis Christo: si Filius Dei es, dic, ut lapides isti panes sanx. Implicita, & interpretativa alia; & est illa, cui præfata dubitatio deest; & tunc habetur, quando quis, licet non intendat Deum tentare, petit tamen, vel agit, quod suapte natura eo referri videtur; ut si quis in gravi morbo media naturalia omittat, tempe medicinam, sperans, aut pertens à solo Deo effectum. Hac ut plurimum est venialis ob imperfectionem actus, ignorantiam, inconsiderationem, aut parvitatem periculi; imò nullum peccatum, si justa causa adsit, v. gr. Dei instinctus, necessitas, pia utilitas: per accidens tamen potest esse mortalis ratione materiae, si sit periculum gravis mali; ut si quis advertenter in puteum se projiceret ad ostendendam Dei erga se providentiam.

Bonac. tom. 2. pag. 255. Tamb. tom. 1. lib. 2. cap. 2. §. 2. Busemb. lib. 3. tr. 1. cap. 2. dub. 1. Bertaldus 1. præcept. punt. 3.

1537 De hærcsi, fusè dictum est in tom. 2. num. 258. à num. 289. ad 239. & à num. 281. ad 296.

DE II. PRÆCEPTO
DECALOGI.

Non assumes nomen Dei tui in vanum.

CAPUT PRIMUM.

DE BLASPHEMIA.

Satis dictum est in tom. 2. à num. 210. ad 221.

1538 Facere dæmonum sanctum, licet in se sit blasphemia hæreticalis, in Regno tamen Sicilia, ob consuetudinem, non reputatur blasphemia hæreticalis, sed simplex, ut in tom. 2. n. 215. Imò à viro dignissimo, & S. Inquis. Minister, & quæ perito, ac docto, audiri, idem per totam Italiam servari. Ex Declar. S. Inquis. Röm. de anno ferè 1605.

1539 Et licet id sit regulariter verum; potest dari casus, quod etiam in nostris Régionibus censeatur blasphemia hæreticalis, ex adminiculis, & circumstantiis; puta si quis dicat esse sanctum & sanctissimum; si non raro, sed cum frequencia, ad omnem animi motum, etiam levem, & si alias blasphemias, ac maledictions hæreticales annexat. His de causis in nostro Tribunali elapsi anno 1701. fuit declarata suspecta de levi, & trium annorum exilio punita mulier in hujusmodi blasphemiam dæmonii sancti assuetam protumpere.

CONVENTU M.

1540 Eū verbum contumeliosum in Deum, & Santos, semper est blasphemia; non sic in cæteras creaturas, nisi specialiter in eis Divina Bonitas reluceat; ut in cœlo, & terra.

1541 Hinc si sit contra ventum, pluviam, locum, bruta, &c. est malædictio, & imprecatio; quæ non est in se mortalis; nisi fiat cum expressa relatione ad Deum, aut cum deliberato desiderio danni proximi. Similiter de parentibus, & de aliis; quando filiis, aut amicis mala imprecantur; quia regulariter id non solet procedere ex odio, sed ex impatientia, impetu, peccatore autem mortaliter contra charitatem, si advertenter, & delibera te gravia illa mala desiderarent.

Mastrius in Theol. mor. dis. 11. q. 1. 3. num. 40. Bonac. tom. 2. pag. 250. Joan. de la Crux, pag. 17. Tambur. tom. 1. lib. 2. tr. 6. §. 4. Büssemb. lib. 3. trah. 2. cap. 2. Fenech. de blasp. Bertaldus 1. præcept.

CAPUT II.

DE JURAMENTO.

1542 Juramentum, est invocatio tacita, vel expressa divini Numinis, tamquam prima & infallibilis veritatis, in testem alicuius rei. Differt à voto, 1. quia Deum ut testem respicit votum ut objectum, 2. quia votum non obligat, nisi sit de meliori bono; juramentum vero factum homini, obligat etiam si non sit de meliori bono, ratione fidelitatis: dixi: Factum homini; nam si erit juramentum promissorium factum Deo, sequitur naturam voti.

1543 Quando dicitur: Juro hoc factum, nil addendo, non est juramentum. Allozza verb. Juram. ex Villal. quia non habetur invocatio expressa, aut tacita divini Numinis. 1. Quia hoc verbum juro, est de se indifferens, & conjungi potest tam cum invocatione divini Numinis, quam cum invocatione alicuius creaturæ, in qua divina bonitas specialiter non relucet; ut juro per fidem hominis honorati, &c. 2. Quia non habetur invocatio expressa Dei, ut constat: nec tacita, seu virtualis, qualis esset, si fieret per Sanctos, aut per creaturas, in quibus specialiter divina bonitas, seu veritas relucet; quoniam nil tale additur: corroboratur ex regulis jumenti.

1544 Quod est verum, nisi ex circumstantiis aliud intelligatur; nam si interrogatus sub verbo juramento de veritate, tu dicas: Juro: jam es determinatus ad juramentum.

1545 Non sunt juramenta, in mea conscientia; Per fidem meas; Per fidem Sacerdotis, Religiosi, hominis honorati, Mēdo verb. Juram. quia non habetur respectus ad divinum testimonium, sed ad fidem humanam, & ad fidem, quæ prestari debet Sacerdoti, Religioso, Nobili, &c. Pariter, in veritate ita est: ex vi sermonis non est juramentum, nisi intendatur prima veritas.

1546 Eadem ratione non sunt juramenta: Sim infamis; Amputetur mihi nasus, si menor. Gobat. tom. 3. de jur. n. 489.

1547 Sacerdos jurans coram Judice testo, peccatore Sacerdotali, prestat verum juramentum; quia ex coimani acceptatione, & usu, hæc forma jurandi exigitur à judice cum respectu ad primam veritatem, ut testem.

1548 Dicere: Dæmon sit dominus anima mea, Me rapiat; Vivus non credam hinc, si mentior, sunt vera juramenta execatoria.